

ZWIĄZEK MOSTOWCÓW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

POLISH SOCIETY OF BRIDGE ENGINEERS

Collective Member of
International Association for Bridge and Structural Engineering

BIULETYN INFORMACYJNY

styczeń–marzec 2009 r., nr 1 (62)

Słowo przewodniczącego ZMRP

Szanowni i Drodzy Koleżanki i Koledzy!

W kolejnym naszym spotkaniu na łamach Biuletynu pragnę zwrócić się do Was z ważnym apelem, związanym z Konferencją Krynicką. Od wielu już lat na stałe do programu tej prestiżowej Konferencji, odbywającej się pod Patronatem Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej Polskiej Akademii Nauk oraz Komitetu Nauki Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa, jest wprowadzona inżynieria komunikacyjna – drogi oraz mosty. Wydzielone sesje w jednym roku dotyczą inżynierii drogowej, a w drugim obiektów mostowych. Właśnie w czasie Konferencji „Krynica 2009” przewidziane są sesje mostowe.

Jest to okazja do pokazania aktywności naukowej i technologicznej naszego środowiska. Dlatego proszę o zgłaszanie referatów i uczestnictwa. Udział w tej Konferencji będzie dowodem na prężność działania poszczególnych ośrodków i odzwierciedleniem osiągnięć, które są przecież widoczne na co dzień. Konferencja odbędzie się 20–25 września 2009 roku w Krynicy. Niech dodatkową zachętą będzie fakt, że na pierwszej stronie Komunikatu nr 1 widnieje pylon mostu podwieszonoego wraz z odciągami, pomimo że część problemowa Konferencji dotyczy kształcenia kadr technicznych dla budownictwa.

Zdaję sobie sprawę, że spełnienie mojej prośby wymaga dodatkowego wysiłku. Prosiłem przecież wcześniej o artykuły do zeszytu nr 1–2/2009 „Inżynierii i Budownictwa” – zeszytu specjalnego, poświęconego 70-leciu urodzin prof. *Kazimierza Flagi* oraz mgr. inż. *Zygmunta Patera*, zasłużonych dla polskiego mostownictwa oraz dla Związku

Mostowców RP. Prosiłem również o referaty na konferencję „Zespolone konstrukcje mostowe”, która odbędzie się 13–15 maja 2009 roku i będzie poświęcona 70-leciu prof. *K. Flagi*. Prośby te pozostają nadal aktualne, a przecież w 2009 roku odbywać się będą jeszcze tradycyjne seminaria i konferencje, które cieszą się dużym uznaniem i zainteresowaniem w środowisku mostowym. Jestem jednak przekonany, że jako środowisko mostowe podaliśmy tym wyzwaniom i będziemy mieć powody do dumy i satysfakcji, że będziemy mogli przedstawić osiągnięcia mostowe szerokiej rzeszy inżynierów parających się szeroko rozumianą inżynierią lądową.

To spotkanie jest naszym pierwszym w tym roku. Życzenia Świąteczne i Noworoczne przesłaliśmy wraz z sekretarzem Związku wcześniej. Ponawiam je jeszcze raz; już bez powtarzania ich treści. Przy tej okazji dziękuję Wam wszystkim za trud i zaangażowanie w działalności na rzecz dalszego rozwoju polskiego mostownictwa w 2008 roku. Dziękuję wszystkim, którzy nam pomagają w naszej codziennej pracy i mają swój udział w naszych sukcesach. Tych sukcesów naturalnie szczerze gratuluję.

Osobne podziękowania kieruję do PZITB za udostępnienie łamów „Inżynierii i Budownictwa” oraz redaktora *Stefana Pyraka* za pomoc w redagowaniu „Biuletynu” oraz zeszytów specjalnych związanych z mostownictwem.

Kazimierz Furtak

Wieczór mostowy – Krynica 2008

Podczas Konferencji Naukowej w Krynicy, jak co roku, mostowcy zrzeszeni w Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej zaprosili uczestników konferencji na Wieczór mostowy. Spotkania te, mające kilkunastoletnią tradycję, cieszą się dużym zainteresowaniem. Świadczy o tym liczna obecność na tych spotkaniach budowlanej braci inżynierskiej. Nie inaczej było i w tym roku. 23 września o godz. 20 w hotelu „Panorama” gospodarze spotkania – Zarząd Związku Mostowców z jego przewodniczącym prof. *Kazimierzem Furtakiem* – gościli laureatów nagród i medali przyznanych przez kapituły Związku. Była też część merytoryczna, podczas której prof. *Kazimierz Flaga* zdał relację z kolejnej wyprawy mostowej, organizowanej przez Katedrę Budowy Mostów i Tuneli Politechniki Krakowskiej. Tym razem była to wyprawa do Tajlandii, Wietnamu i Kambodży – pierwsza poza granice Europy. Po zakończeniu bogatej części prezentacyjnej zebrani uczestniczyli w spotkaniu koleżeńskim. Mieli okazję do wymiany poglądów, odnowienia kontaktów i towarzyskich pogawędek. Sponsorem byli tradycyjnie laureaci konkursu „Dzieło mostowe roku”.

Spotkanie otworzyło krótkie wystąpienie przewodniczącego prof. *Kazimierza Furtaka* – od tego roku akademickiego rektora Politechniki Krakowskiej – który poprowadził jego część oficjalną.

W pierwszej kolejności ogłoszono wyniki Konkursu na „Dzieło mostowe roku”. Nagroda w postaci statuetki może być przyznana w 3 kategoriach. W tym roku Kapituła Nagrody pod przewodnictwem prof. *Witolda Wołowickiego* przyznała statuetki w 2 kategoriach. Otrzymali je:

- za rehabilitację konstrukcji mostowej: „**Intop Tarnobrzeg**” Sp. z o.o. za wiadukt im. Stanisława Markiewicza w ciągu ul. Karowej w Warszawie oraz „**Transprojekt Gdański**” Sp. z o.o. za most Staromiejski przez Wartę w Gorzowie Wielkopolskim,
- za wdrożenie nowych technologii realizacji i nowych rozwiązań dotyczących elementów wyposażenia mostów: „**Transprojekt Warszawa**” Sp. z o.o. za kładkę z pomostem z kompozytów polimerowych nad drogą S-11 w Gądkach koło Kórnika.

Wiadukt w ciągu ulicy Karowej w Warszawie to dwuprzęsłowa, żelbetowa konstrukcja łukowa z 1904 r. Celem rehabilitacji było przywrócenie historycznego wyglądu wiaduktu, który stanowi unikatowy zabytek sztuki inżynierskiej i architektury mostowej. Obiekt był jednym z pierwszych z betonu zbrojonego, a jego wyjątkowe wartości zabytkowe to oryginalny wystrój architektoniczny, charakterystyczny dla architektury przełomu wieków. Unikatowy wystrój architektoniczny wiaduktu tworzą tynki na ścianach bocznych filarów, balustrady, dwie grupy rzeźbiarskie „Syrena” i „Warszawska grupa alegoryczna” oraz latarnie. Zespół

rzeźbiarski jest jednym z nielicznych przykładów rzeźby monumentalnej powstałej w środowisku warszawskim w początkach XX w. Obiekt był w stanie ogólnej dewastacji, do której przyczyniły się także prowadzone nieudolnie naprawy. Prace konserwatorsko-budowlane trwały 14 miesięcy. Opracowano system zabezpieczenia obiektu przed wilgocią, zmodyfikowano wzmocnienie konstrukcji, uzupełniono wystrój architektoniczny, metalowe latarnie zastąpiono oryginalnymi obeliskami z lampionami, zrekonstruowano źródła na fasadzie podpory pośredniej.

Most Staromiejski przez Wartę w Gorzowie Wlkp. pochodzi z 1926 r. Miał konstrukcję w formie belki gerberowskiej. Był odbudowany w tej samej postaci w 1955 r. Obecnie wymieniono cały ustrój nośny, pozostawiając podpory. Na podporach

oparto ciągłą 5-przęsłową konstrukcję zespoloną. Formę architektoniczną mostu dostosowano do jego zabytkowego charakteru i bezpośredniego otoczenia. Nad filarami zaprojektowano widokowe balkoniki, nawiązujące do pierwotnego wyglądu mostu. Odważna kolorystyka mostu oraz balustrady i latarnie zyskały uznanie mieszkańców miasta.

Kładka dla pieszych nad drogą krajową S-11 w Gądkach koło Kórnika jest stalową konstrukcją łukową zakrzywioną w planie. Łuk jest odchylony od pionu i ma przekrój rurowy. Dźwigar pomostu stanowi zakrzywiona w planie rura stalowa. Prefabrykowane płyty pomostu przeszła głównego wykonano metodą pultruzji z włókien szklanych przesyconych żywicą poliestrową. Podpory łuku to wzajemnie przenikające się dwie bryły: ostrosłup ścięty o podstawie prostokąta i graniastosłup o podstawie trapezu. Ostateczna forma kładki to wspólne działanie inżynierów konstruktorów i architektów.

W realizacjach tych uczestniczyli także podwykonawcy, których uhonorowano dyplomami. Były to w kolejności następujące instytucje:

- za rehabilitację wiaduktu w ciągu ulicy Karowej w Warszawie: Wydział Mostów w Zarządzie Dróg Miejskich w Warszawie oraz Międzyuczelniany Instytut Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki z Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Mgr inż. Jacek Lipski – prezes „Intopu Tarnobrzeg” odbiera z rąk prof. Kazimierza Furtaka statuetkę za „Dzieło mostowe roku” (fot. Andrzej Kozłowski)

Mgr inż. Andrzej Pawlaczyk – prezes „Transprojektu Gdańskiego” w imieniu zespołu odbiera statuetkę „Dzieła mostowego roku” z rąk prof. Andrzeja Ryżyńskiego (fot. Andrzej Kozłowski)

- za rehabilitację Mostu Staromiejskiego w Gorzowie Wlkp.: Urząd Miasta Gorzowa Wielkopolskiego, „Budimex-Dromex” SA, Autorska Pracownia Projektowa FORMAT.
- za wdrożenie nowej technologii w kładce dla pieszych w Gądkach koło Kórnik: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Poznaniu, SKANSKA SA Oddział Budownictwa Drogowo-Mostowego w Poznaniu, Przedsiębiorstwo Usług Technicznych INTERCOR Sp. z o.o. z Zawiercia.

Mgr inż. Witold Doboszyński z „Transprojektu Warszawa” (ze statuetką) oraz pozostali laureaci „Dzieła mostowego roku” (fot. Andrzej Kozłowski)

Wszyscy laureaci „Dzieła mostowego roku”, dziękując za wyróżnienia, opisywali pokrótce podłoże i przebieg realizowanych inwestycji.

Następnie przyznano **Medale Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej „Za wybitne osiągnięcia w polskim mostownictwie”**. Decyzją Kapituły Medalu, której przewodniczył prof. **Kazimierz Furtak**, medale te otrzymali:

- **Ewa Kordek** (Oddział Gdański) – za znaczące dokonania w dziedzinie projektowania nowoczesnych obiektów mostowych,

Mgr inż. Ewa Kordek otrzymuje Medal ZMRP z rąk prof. Kazimierza Flagi (fot. Andrzej Kozłowski)

- **Wojciech Krzewina** (Oddział Wielkopolski) – za wieloletnią twórczą działalność w wykonawstwie mostowym, propagowanie nowych rozwiązań i technologii oraz przekazywanie własnych cennych doświadczeń współpracownikom,

Mgr inż. Wojciech Krzewina otrzymuje Medal z rąk prof. Kazimierza Furtaka oraz prof. Andrzeja Ryżyńskiego (fot. Andrzej Kozłowski)

- **Andrzej Radoszewski** (Oddział Warszawski) – za prowadzenie i nadzór nad realizacją bardzo wielu skomplikowanych inwestycji mostowych w Polsce i Libii oraz wychowanie wielu inżynierów mostowych.

Mgr inż. Andrzej Radoszewski otrzymuje Medal z rąk prof. Kazimierza Furtaka oraz prof. Wojciecha Radomskiego (fot. Andrzej Kozłowski)

Medale, zgodnie z tradycją, wręczali byli przewodniczący Związku, a więc prof. *Andrzej Ryżyński*, prof. *Kazimierz Flaga* i prof. *Wojciech Radomski*, charakteryzując sylwetki oraz najważniejsze osiągnięcia medalistów.

Mgr inż. Ewa Kordek od 34 lat jest związana z biurem projektów Transprojekt Gdański. W latach 80. pracowała jako projektant w Algierii. Jest kierownikiem zespołu projektowego. Brała udział w projektowaniu mostu przez Wisłę pod Zakroczykiem w zespole inż. *Wiktora Kalńskiego*. Pełniła stały nadzór autorski na budowie mostu Siekierkowskiego w Warszawie. Ponadto do najważniejszych jej projektów należą: estakady na

Trasach Siekierkowskiej i Kwiatkowskiego (w Gdyni), mosty przez Drwęcę na A1, w Elblągu, w Gubinku na Nysie Łużyckiej, w Gorzowie Wlkp. oraz wiadukty nad A2 i A1. Jest laureatką nagrody zespołowej I stopnia Ministra Infrastruktury za projekt mostu Siekierkowskiego w Warszawie.

Mgr inż. Wojciech Krzewina przez ponad 30 lat pracował w PKP, przechodząc wszystkie stopnie kariery zawodowej, od zastępcy zawiadowcy odcinka drogowego, do naczelnika i w końcu dyrektora Oddziału Mostowego w Poznaniu Franowie. Był twórcą tego Oddziału, zarządzając naprawami i modernizacją obiektów inżynierskich na terenie całego Zachodniego Okręgu Kolei Państwowych.

Obecnie pracuje w nadzorze inwestorskim przy modernizacji Poznańskiego Węzła Kolejowego. Wychował wielu następców – specjalistów od napraw i modernizacji kolejowych obiektów mostowych. Jest propagatorem nowatorskich rozwiązań i technologii, m.in. budowy przepustów metodą przecisku lub z blachy falistej, prowizorycznych konstrukcji mostowych dopuszczających jazdę z prędkością do 90 km/h, „wbudowywania” obiektów na czas ich modernizacji.

Mgr inż. Andrzej Radoszewski od 48 lat pracuje w mostownictwie kierując wieloma znaczącymi inwestycjami. Na stanowiskach od kierownika budów do dyrektora Oddziału Płockiego Przedsiębiorstwa Robót Mostowych kierował i nadzorował w Warszawie m.in. przebudowę wiaduktu i mostu im. ks. Józefa Poniatowskiego, budowę Trasy Łazienkowskiej i Wisłostrady, wiaduktów przy Dworcu Centralnym, a także wiaduktów

nad Centralną Magistralą Kolejową i na trasie Warszawa – Katowice. Jako wicedyrektor Dromeksu kierował budowaniami obiektów mostowych na autostradzie A4. Budował most w Wyszogrodzie przez Wisłę, węzeł „Żaba” na Pradze Północ, dojazdy do mostu Siekierkowskiego oraz węzeł Czerniakowska w Warszawie. Był odpowiedzialny m. in. za budowy obiektów mostowych autostrady A2 na odcinku Dąbie-Wartkowice-Emilia i autostrady A4 na odcinku Nogowczyce-Kleszczów, Wądroże-Bielany Wrocławskie, a także kilkunastu obiektów mostowych na obwodnicach, m. in. Białobrzegów, Chałupek, Sochaczewa, Oleśnicy, Ostrowi Mazowieckiej, węzłów dwupoziomowych na dojazdach do mostu w Zegrzu, mostów w Kukurykach i Skoro-

goszczy. Obecnie jest dyrektorem zarządzającym we francuskiej firmie DTP Terrassement Oddział w Polsce. Przez 9 lat jako dyrektor budów w Libii prowadził i nadzorował budowy 162 mostów i wiaduktów. Praca w Libii przyczyniła się niewątpliwie do wzbogacenia jego wiedzy w dziedzinie wymagań technicznych i nowych technologii, które potem przeniósł na rynek krajowy. Uonorowany Nagrodą Państwową I stopnia w dziedzinie techniki za udział w projektowaniu i realizacji Trasy Łazienkowskiej. Wychował wielu inżynierów mostowych, którzy teraz prowadzą samodzielną działalność w polskim mostownictwie.

Mgr inż. Andrzej Radoszewski jest kontynuatorem wspaniałych tradycji inżynierskich, które były udziałem jego przodka gen. *Ignacego Prądzyńskiego* (1792–1850), dowódcy z powstania listopadowego – projektanta Kanału Augustowskiego.

Po raz pierwszy przyznano ustanowioną przez Związek w 2007 r. **nagrodę im. Mieczysława Rybaka za wybitne osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju polskiej techniki mostowej**.

Zmarły 5 lat temu prof. *Mieczysław Rybak* był niezastąpionym animatorem środowiska inżynierów – mostowców w Polsce. Był inicjatorem powołania w 1991 r. Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej oraz autorem deklaracji programowej Związku. Był członkiem honorowym Związku Mostowców oraz wielu krajowych i międzynarodowych organizacji technicznych. Współorganizował wiele konferencji krajowych i międzynarodowych. Był uznanym specjalistą w dziedzinie wdrażania nowych technologii, a przede wszystkim wzmacniania konstrukcji mostowych, jak również w dziedzinie diagnostyki i utrzymania obiektów mostowych. Doceniając zasługi prof. *Mieczysława Rybaka* dla polskiego mostownictwa, a także Jego zasługi dla integracji środowiska mostowego, na wniosek Oddziału Warszawskiego, Związek Mostowców RP ustanowił nagrodę Jego Imie-

Genezę nagrody im. *Mieczysława Rybaka* oraz jej laureatów przedstawił dr inż. *Andrzej Niemiecko* (fot. *Andrzej Kozłowski*)

nia na Krajowym Zebraniu Delegatów ZMRP. Celem nagrody jest promowanie osiągnięć w dziedzinie badań i wdrażania nowoczesnych technologii w budownictwie mostowym.

Nagrodę w postaci dyplomu i gratyfikacji finansowej przyznaje Kapituła Nagrody, której przewodniczy dr inż. *Andrzej Niemierko*. Na inaugurację, Kapituła postanowiła przyznać 2 równorzędne nagrody po 5000 zł. Przewodniczący Kapituły złożył serdeczne podziękowanie sponsorom nagrody: Mostostalowi Warszawa oraz firmie KPRM – Konstrukcje i Wyposażenie Mostów z Jaworzna, którzy uznali cel nagrody za godny wsparcia.

Kapituła za laureatów nagrody w 2008 r. uznała: **dr inż. Piotr Ołaszka** z Instytutu Badawczego Dróg i Mostów oraz **mgr inż. Krzysztofa Wąchalskiego** z firmy PONT-PROJEKT z Gdańska.

Pierwsi laureaci nagrody im. *Mieczysława Rybaka*: mgr inż. *Krzysztof Wąchalski* i dr inż. *Piotr Ołaszek* (fot. *Andrzej Kozłowski*)

Dr inż. Piotr Ołaszek ukończył studia na Wydziale Mechaniki Precyzyjnej Politechniki Warszawskiej w 1988 r. Jeszcze w czasie studiów rozpoczął pracę w Instytucie Badawczym Dróg i Mostów, gdzie zajmuje się badaniami konstrukcji mostowych w terenie, automatyzacją pomiarów i ich wspomaganie komputerowym. W 1996 r. obronił pracę doktorską na temat opracowanej przez siebie wizyjno-komputerowej metody oceny dyna-

micznych charakterystyk konstrukcji mostowych. Obecnie jest kierownikiem akredytowanego przy PCA Laboratorium Badań Konstrukcji Mostowych i stale rozwija nowe metody badawcze oraz monitoringu. Jest autorem licznych publikacji i referatów, także na arenie międzynarodowej. Brał udział w pracach programów międzynarodowych COST 345 i ARCHES.

Mgr inż. Krzysztof Wąchalski ukończył studia w specjalności mosty na Politechnice Gdańskiej w 1988 r. Od 1990 r. zdobywał doświadczenia projektowe w Biurze Projektów Budownictwa Komunalnego w Gdańsku. W 2001 r. założył własną firmę PONT-PROJEKT. Jest także starszym wykładowcą w Katedrze Mostów Politechniki Gdańskiej. Jego najważniejsze projekty mostowe to most podwieszony Trzeciego Tysiąclecia im. Jana Pawła II w Gdańsku o rozpię-

tości przeszła głównego 230 m, mosty zespolone przez Regalicę w Szczecinie, 2 wiadukty łukowe w Gdyni, wiadukt podwieszony w ciągu ul. Obornickiej w Poznaniu.

Na zakończenie części oficjalnej zabrał głos *Rafał Rybak* – młodszy syn Profesora. We wzruszających słowach, w imieniu rodziny podziękował Związkowi Mostowców za podjętą inicjatywę upamiętnienia zasług Jego Ojca. Podzielił się także wspomnieniami z życia Profesora, bez reszty oddanego sprawom polskiego mostownictwa.

W części merytorycznej mgr inż. *Ewa Kordek* przedstawiła osiągnięcia i projekty w realizacji biura projektów Transprojekt Gdański. Po prelekcji i pokazie slajdów z azjatyckiej wyprawy mostowej prof. *Kazimierza Flagi*, gospodarz wieczoru mostowego, zaprosił zebranych na uroczyste spotkanie koleżeńskie, sponsorowane przez laureatów Konkursu „Dzieło mostowe roku”: „Intop Tarnobrzeg”, „Transprojekt Gdański” oraz „Transprojekt Warszawa”.

Nagroda im. Mieczysława Rybaka za wybitne osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju polskiej techniki mostowej

Zmarły w 2003 r. prof. zw. dr hab. inż. *Mieczysław Rybak* był niezastąpionym animatorem środowiska inżynierów – mostowców w Polsce. Był autorem wielu oryginalnych, niejednokrotnie polemicznych artykułów i referatów. W Instytucie Badawczym Dróg i Mostów pracował nieprzerwanie od chwili jego powstania w 1955 r., piastując przez wiele lat funkcję dyrektora Instytutu oraz kierownika Zakładu Mostów. Był członkiem Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej Polskiej Akademii Nauk, przewodniczącym Zespołu Badań Doświadczalnych przy tym Komitecie, organizatorem i długoletnim przewodniczącym b. Sekcji Głównej Techniki Mostowej przy

Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Komunikacji, członkiem Prezydium Zarządu Głównego SITK. Był także inicjatorem powołania Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodniczył Normalizacyjnej Komisji Problemowej nr 251 ds. obiektów mostowych. Był członkiem honorowym Związku Mostowców i SITK, członkiem wielu międzynarodowych organizacji technicznych, m.in. IABSE, UIC, PIARC, OSZD. Współorganizował wiele konferencji krajowych i międzynarodowych. Był uznanym specjalistą w dziedzinie wdrażania nowych technologii, a przede wszystkim wzmocnienia konstrukcji mostowych, jak również w dziedzinie diagnostyki i utrzymania obiektów mostowych. Był autorem podstawowych norm projektowania mostów, zaangażowanym do ostatnich chwil we wdrażanie norm europejskich. Wypromował 5 doktorów. Był autorem wielu monografii, rozpraw i podręczników oraz ponad 200 artykułów w prasie technicznej krajowej i zagranicznej. Był jednocześnie wyjątkowym erudyta, humanistą oraz człowiekiem o niepospolitej inte-

ligencji i oryginalnych poglądach. W uznaniu Jego niepodważalnych zasług dla krajowego budownictwa mostowego był uhonorowany wieloma odznaczeniami państwowymi i resortowymi.

Doceniając Jego zasługi dla polskiego mostownictwa w dziedzinie badań i rozwoju nowoczesnych technologii w budownictwie mostowym, a także Jego zasługi dla integracji polskiego środowiska mostowego, na wniosek Oddziału Warszawskiego, Związek Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił nagrodę Jego Imienia. Nastąpiło to w dniu 22 marca 2007 r. na Krajowym Zebraniu Delegatów ZMRP.

Na zebraniu Zarządu Związku 11 grudnia 2007 r. zatwierdzono ostateczną wersję regulaminu Nagrody oraz wybrano Kapitułę Nagrody w składzie: mgr inż. *Stefan Filipiuk*, prof. dr hab. inż. *Kazimierz Flaga*, prof. dr hab. inż. *Jan Kmita*, dr hab. inż. *Marek Łagoda* – prof. PL (zastępca przewodniczącego), dr inż. *Andrzej Niemierko* (przewodniczący), mgr inż. *Marian Skawiński*, prof. dr hab. inż. *Witold Wołowicki*. Ustalono także wysokość nagrody, która w 2008 r. wynosiła 5000 zł.

Regulamin nagrody

§ 1

1. Celem nagrody jest promowanie osiągnięć w dziedzinie badań i wdrażania nowoczesnych technologii w budownictwie mostowym.

2. Beneficjentami nagrody są obywatele polscy, którzy w roku przyznania nagrody nie przekroczyli wieku 45 lat, przy czym nie jest wymagana przynależność do Związku Mostowców RP.

3. Nagroda jest jednostopniowa.

4. Nagroda jest przyznawana raz w roku przez Kapitułę Nagrody powoływaną przez Zarząd Związku na początku swej kadencji.

5. Kapituła liczy 7 osób. Przewodniczącym Kapituły jest przedstawiciel Oddziału Warszawskiego ZMRP.

§ 2

1. Nagroda w dziedzinie badań obiektów mostowych jest

przyznawana za nowatorskie i oryginalne metody badań, ich kompleksowość oraz pogłębioną analizę, stopień automatyzacji techniki pomiarowej, wykorzystanie niekonwencjonalnych metod badawczych, walory poznawcze zastosowanej metody.

2. Nagroda w dziedzinie wdrażania nowych technologii jest przyznawana za nowatorskie rozwiązania konstrukcyjne, oryginalne metody wnoszenia konstrukcji, zastosowanie nowych materiałów i technologii, nowe techniki wzmocnienia i przebudowy obiektów.

3. Nagroda może być przyznana za osiągnięcia w obu jednocześnie lub tylko w jednej z wymienionych dziedzin.

§ 3

1. Wnioski do Kapituły Nagrody są składane do 30 czerwca, a rozpatrywane do 31 sierpnia.

2. Wnioski mogą składać zarówno osoby prywatne, jak i instytucje oraz organizacje.

3. Wnioski mogą też składać członkowie Kapituły Nagrody. Do obowiązków członków Kapituły należy śledzenie na bieżąco życia mostowego poprzez analizę publikacji w czasopiśmie naukowych i technicznych, uczestnictwo w konferencjach mostowych oraz kontakty z realizatorami inwestycji mostowych.

4. Wniosek o Nagrodę powinien zawierać: umotywowanie, kopie udokumentowanych osiągnięć i charakterystykę ich autora (-rów).

5. Kapituła zbiera się przynajmniej 2 razy w roku w celu podsumowania i oceny dotychczas zgłoszonych kandydatur.

§ 4

1. Kapituła ogłasza wyniki i wręcza Nagrodę podczas wieczoru mostowego na Konferencji Krynickiej.

2. Nagroda jest przyznawana w postaci dyplomu oraz gratyfikacji finansowej, której wysokość ustala Zarząd Związku.

3. Nagrodzona działalność wraz z charakterystyką laureata (-tów) jest ogłaszana w Biuletynie Związku Mostowców RP.

Nagrody im. Sebastiana Sierakowskiego – „Pontifex Cracoviensis” przyznane w 2008 roku

26 listopada 2008 r. odbyła się w Filharmonii Krakowskiej uroczysta Gala Mostowa, zorganizowana przez Oddział Małopolski Związku Mostowców RP. W trakcie Gali wręczono 4 nagrody – statuetki i dyplomy dla wyróżniających się mostowców Polski południowej.

Spośród wszystkich kandydatów nominowanych do nagrody im. *Sebastiana Sierakowskiego* – „Pontifex Cracoviensis” Kapituła wybrała trzech finalistów. Nagrody otrzymali w kategorii: „Budowniczy roku” – *Zygmunt Andrejas*, „Projektant roku” – *Tadeusz Wojciechowski*, „Menadżer roku” – *Stanisław Illukiewicz*.

wicz. Czwartą była nagroda specjalna. Otrzymał ją prof. *Kazimierz Flaga* za zaangażowanie i wkład w rozwój mostownictwa i działań zmierzających do ciągłego doskonalenia istniejących technologii oraz wprowadzania innowacyjności.

W Gali wzięło udział około 450 mostowców, reprezentujących naukę, biura projektów, firmy wykonawcze i inne współpracujące z mostownictwem oraz administrację drogowo-mostową. Głównym sponsorem była firma Megachemie, działająca w branży chemii budowlanej. Rangę imprezy podniosła obecność wielu osób stanowiących reprezentację władz administracji państwowej, samorządowej.

Po zakończeniu części oficjalnej i artystycznej (owacyjnie przyjętego recitalu *Stanisława Sojki* z zespołem) odbyło się spotkanie kulturalne. Rozmach organizacyjny, miła atmosfera rozmów oraz klimat miejsca spotkania pozostaną na długo w pamięci uczestników. Podziękowaniem dla organizatorów i sponsorów niech będą życzliwe komentarze po zakończeniu uroczystości oraz nieskrywane, radosne wzruszenia nagrodzonych.

Grażyna Czopek, Wojciech Średniawa
(Przewodnicząca i sekretarz Oddziału Małopolskiego ZMRP)

Nagrodzeni, przewodnicząca i zastępca przewodniczącej Oddziału Małopolskiego oraz *Stanisław Sojka* z zespołem na scenie Filharmonii Krakowskiej

„Pontifex Cracoviensis” Nagroda im. Sebastiana Sierakowskiego

Związek Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej od kilku lat wręcza mostowcom „Medal ZMRP” w uznaniu ich zasług dla polskiego mostownictwa. Również corocznie, w wyniku rozstrzygnięcia organizowanego konkursu, są wręczane statuetki za „Dzieło mostowe roku”. Stało się to piękną tradycją o dużym ładunku zawodowej rywalizacji, godnej naśladowania.

W tym duchu Zarząd Oddziału Małopolskiego ZMRP po raz pierwszy postanowił uhonorować wyróżniających się mostowców, związanych z regionem małopolskim. Nagrody są wręczane w czterech kategoriach:

„**Budowniczy roku**” – nagroda przyznawana osobom, które przyczyniły się do wybudowania najbardziej prestiżowych obiektów mostowych,

„**Projektant roku**” – nagroda przyznawana osobom, które

zaprojektowały najciekawsze obiekty mostowe,

„**Menadżer roku**” – nagroda przyznawana przedsiębiorcom związanym z rynkiem świadczącym usługi dla budownictwa mostowego,

„**Debiut mostowy roku**” – nagroda dla osób, które przez działalność projektową, inwestycyjną lub technologiczną, swoim debiutem zaistniały na rynku budownictwa mostowego.

Zarząd Oddziału Małopolskiego ZMRP wyraża nadzieję, że nagroda będzie przyznawana co roku i jednocześnie będzie nagrodą wysokiej rangi i dużym zaszczytem, o którą będą rywalizować wszyscy mostowcy. Ustalono, że nagrodą główną będzie statuetka wykonana z brązu patynowanego i złoconego, która w swym artystycznym wyrazie wiąże symboliczne elementy współczesnych konstrukcji mostowych z wygrawerowanym nazwiskiem twórcy pierwszego publicznego mostu stałego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów – mostu zbudowanego w 1785 r. na rzece Prądnik, opływającej od północy XVIII-wieczny Polski Kraków, w drodze wylotowej z Krakowa do Warszawy, zwanej wówczas Aleją Królewską. Most zbudowano z inicjatywy Fundacji Krakowskiej Kapituły Katedralnej, postanowieniem erekcyjnym z datą 10 lutego 1780 roku. Budowę mostu zakończono już w 1785 roku, a honorarium w wysokości 20 000 florenów polskich wypłacono budowniczemu mostu, księdzu kanonikowi *Sebastianowi Sierakowskiemu*.

Pod względem stylu był to most neoklasycystyczny, zbudowany z dużych ciosów wapiennych, na zaprawie bez użycia kotwi metalowych. Długość mostu wynosiła 26,0 m, szerokość 7,0 m, a rozpiętość przeszła łukowego około 10 m. Cechą charakterystyczną konstrukcji mostu było trapezoidalne rozszerzenie skrzydeł przyczółków, a to ze względu na wysoki poziom wód, częste a niespodziewane przybory rzeki i jej wartki nurt. Budowniczcy dążyli do uzyskania trwałości mostu przez możliwie maksymalne rozszerzenie wymiarów przyczółków, co w rezultacie dało oryginalny wykrój całości w rzucie i zapewniało doskonale zakotwienie konstrukcji mostu w brzegach rzeki.

Architektura mostu odznaczała się wybitnymi walorami artystycznymi, zwłaszcza dobrymi proporcjami, prostotą i funkcjonalizmem, właściwymi dziełom awangardowym owego czasu. Zgodnie ze zwyczajem panującym w ówczesnej Galicji, również nad tym mostem, drogą i użytkownikami, patronacką opiekę sprawował stojący na kolumnie z dębnickiego marmuru św. *Jan Nepomucen*. Jednak pod pretekstem zwiększających się gabarytów pojazdów i możliwości uszkodzenia figury stojącej na moście przy wjeździe, pod koniec ostatniej wojny, święty został usunięty i skazany na banicję.

Genezy formalnej obiektu należało szukać w kamiennych mostach włoskich, wykazujących ogromną i nie przerwana linię rozwojową. Już wtedy uważano go za niezwykłą osobliwość, stanowiącą ewenement w skali europejskiej. Zatem nic dziwnego, że król *Stanisław August Poniatowski* podczas swej pamiętnej wizyty

w Krakowie w czerwcu 1787 roku postanowił zobaczyć to najnowocześniejsze dzieło sztuki inżynierskiej.

Most Sierakowskiego służył Krakowowi blisko dwa wieki, doskonale sobie radząc ze zwiększającymi się obciążeniami. Tu warto wspomnieć, że w styczniu 1945 roku po moście przejeżdżały wielotonowe czołgi, ponieważ była to jedyna droga z północy do Krakowa. W związku z coraz intensywniejszym ruchem komunikacyjnym, już w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku rozważano zastąpienie tego mostu nową konstrukcją. Były propozycje jego przesunięcia lub przeniesienia w inne miejsce z racji uznania go za zabytek kultury materialnej. Były projekty, były debaty i wiele pomysłów, których niestety nie zrealizowano. Most w 1964 roku został rozebrany, a właściwie zniszczony, z kamiennych bloków nie pozostało śladu. Nastąpiła ogromna niepowetowana szkoda dla naszej kultury. Tylko św. *Jan Nepomucen* ocalał i po odbytej baniacji znalazł dla siebie „nowe zajęcie” i dzisiaj „opiekuje się” muzealnym zbiorem kamiennych fragmentów rzeźb i tablic w lapidarium o.o. Augustianów w Krakowie.

Biografia patrona nagrody Sebastiana Sierakowskiego

Na głównej nagrodzie „Pontifex Cracoviensis”, statuetce z patynowanego brązu widnieje napis: Nagroda im. Sebastiana Sierakowskiego. W celu uzasadnienia wyboru patrona nagrody, przedstawiono w skróconym zarysie biografię budowniczego mostu prądnickiego, postaci która na przełomie XVIII i XIX wieku wybitnie przyczyniła się do rozwoju kultury Polski, a Krakowa w szczególności.

Portret ks. S. Sierakowskiego, kopia olejna autorstwa *Zdzisława Pabisiaka*, około 1960 r.

Ksiądz *Sebastian Alojzy Sierakowski* z Bogusławic urodził się 9 stycznia 1743 roku w rodzinie szlacheckiej wielodzietnej, jako syn *Romana h. Ogończyk* i *Teresy h. Dołęga*. Był bratankiem *Sebastiana Wacława Hieronima Sierakowskiego*, arcybiskupa metropolity lwowskiego, dzięki któremu w roku 1774 cała rodzina otrzymała od cesarowej austriackiej *Marii Teresy* tytuł hrabiowski, którego Patron nagrody chętnie i z szacunkiem używał.

W latach 1752–1759 pobierał podstawowe nauki w krośnieńskim, a potem przemyskim kolegium jezuitów. Odbył nowicjat w Ostrogu. W latach 1759–1764 studiował filozofię we Lwowie i Jarosławiu. Równocześnie interesował się naukami ścisłymi. W Akademii Lwowskiej studiował matematykę i architekturę cywilną.

Te kierunki dały mu później możliwość zajęcia silnej pozycji wśród teoretyków i praktyków architektury w ówczesnym społeczeństwie polskim. Kontynuował studia w Wiedniu oraz Rzymie, gdzie też w roku 1768 przyjął święcenia kapłańskie.

Po zakończonej edukacji zakonnej w Jarosławiu w 1770 roku, przydzielono go do Akademii Lwowskiej, jako asystenta sławnego astronoma prof. *Ludwika Hoszowskiego*. Tu *Sierakowski* kierował seminarium, prowadził wykłady z matematyki i fizyki doświadczałnej, ale również projektował. W 1771 roku przygotował projekt obserwatorium w stylu neoklasycystycznym, którego koszt budowy pokrył w większości osobiście. Jednocześnie do 1773 roku wykonywał rysunki i projekty architektoniczne pałaców, dworców, a także niewielkich kościołów w typie rzymskiego II Gesu.

Po kasacie zakonu Jezuitów w 1773 roku wyjechał do Krakowa. W 1774 roku otrzymał godność kanonika, a jako koadiutor w kapitule katedralnej krakowskiej zajął się m.in. również wykonywaniem wielu prac budowlanych dla Katedry, Krakowa i okolicy. Nadzorował remont kaplicy bpa *Samuela Maciejowskiego*. Był inicjatorem i kierował pracami konserwatorskimi w Kaplicy Zygmuntofskiej. Dzięki jego fachowości, kaplica nie straciła oryginalnego wystroju. Przymuszczałnie był autorem (1789) pomnika nagrobnego bpa *Kajetana Sotyka* w kaplicy Świętokrzyskiej. Projektował dla

katedry również srebrne wyroby rzemiosła artystycznego. Wykonywał prace także dla innych kościołów. Zrealizował jako swój ostatni projekt w stylu barokowym nakrycie wież kościoła św. Anny w Krakowie nowymi hełmami. Kierował przebudową kościoła ss. Norbertanek w Krakowie, a jednocześnie w Raclawicach zajmował się dokończeniem budowy kościoła, dzwonnicy i cmentarza.

Mając 37 lat, w Prądniku Czerwonym, poza murami Krakowa, zaprojektował i zbudował w latach 1780–1785 kamienny most przez rzekę Prądnik. W związku z przygotowywaną wizytą króla Stanisława Augusta w Krakowie, opracował cały program prac renowacyjnych na Wawelu, renowację i wystrój wnętrz, reperację stropów, wymianę posadzek oraz remont fasady od strony dziedzińca wraz z kolumnadą. Wykonał projekty, a prace nadzorował osobiście. Dokonał również przeglądu kamieniołomów i szlifierni marmurów w Dębniku koło Koronnej. Król zjechał do Krakowa 16 czerwca 1787 roku. Podczas wizyty *Sierakowski* zapoznał go z wynikami przeglądu, towarzyszył królowi i oprowadzał go. Na zakończenie wizyty, w dowód wielkiego uznania, otrzymał od króla pierścien z diamentami oraz kierownictwo nad kamieniołomami z tytułem „Pełnomocny plenipotent J. K. Mości Gór Marmurowych”. Zorganizowana i kierowana przez *Sierakowskiego* „Fabryka marmurów” miała w latach 1787–1794 czas swojej świetności.

W okresie Sejmu Czteroletniego pozostawał *Sierakowski* bliżsi kręgom, które doprowadziły do uchwalenia Konstytucji 3 maja w 1791 roku, po czym 21 września 1791 r. został jednogłośnie wybrany na członka arbitra Zgromadzenia Przyjaciół Konstytucji Rządowej, tudzież został mianowany kustoszem koronnym.

Jako czynny działacz polityczny, pod koniec istnienia Rzeczypospolitej Obojga Narodów, był delegatem kapituły na sejmiki oraz Prezydentem Trybunału Koronnego. Współpracował również z Komisją Edukacji Narodowej.

U progu roku 1782 polski monarcha odznaczył go Orderem św. Stanisława. Wreszcie 11 lipca 1807 roku otrzymał godność proboszcza Katedry Wawelskiej.

W końcu 1809 roku, z polecenia *Hugona Kolltąta* i za aprobatą *Stanisława Kostki Potockiego* otrzymał urząd rektora Szkoły Głównej Krakowskiej. Wybierany był na to stanowisko pięciokrotnie. Jako rektor został też prezesem Krakowskiego Instytutu Naukowego.

Największy rozgłos przyniosło *Sierakowskiemu* dzieło z zakresu teorii architektury i urbanistyki, pierwszy tego rodzaju podręcznik w języku polskim: „Architektura obejmująca wszelki gatunek murowania i budowania”, ogłoszone drukiem 12 grudnia 1812 roku w Krakowie. Pracę podzielono na dwa tomy in folio (forma arkusza raz złożonego), o formacie 30×45 cm. Tom I liczy 388 kart z tekstem. Tom II zawiera 115 rytych w miedzi tablic, stanowiących ilustracje do tomu I. Tablice częściowo wyszły z ręki *Sierakowskiego*. Wiele pod jego kierunkiem wykonał *Michał Stachowicz*, krakowski artysta malarz, serdeczny przyjaciel *Sierakowskiego*.

Przy przewracaniu kart dzieła *Sierakowskiego* w bibliotece oo. Jezuitów, czułem wyjątkowy nastrój. Pisane teksty i wykonane rysunki ręką autora, świadczące o dużym profesjonalizmie, a będące dzisiaj zabytkami, wprowadzały klimat ubiegłych wieków.

Potwierdzeniem tego niech będzie zamieszczona przez autora dedykacja na pierwszej stronie dzieła, poświęcona królowi. Końcowy fragment tego peanu przytaczam niżej:

... *Przykładem pobudzony, chęcią, użyteczności dla Ojczyzny zagrzany, a nadewszystko Waszej KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, Pana mego miłościwego, łaskawem zezwoleniem wsparty i ośmielony, dług który z malej zdadności mojej społeczności Ojczyzny wyplacam, niech oraz będzie hołdem, który wraz ze mną i tę pracę, u podnóżka*

*Tronu Jego składam
Waszej KRÓLEWSKIEJ MOŚCI,
Pana Mego Miłościwego*

*w Krakowie dnia 12 grudnia 1812 roku
wierny poddany*

Ks. Sebastian Hra Sierakowski

*bywszy Kustosz, Koronny
Prob. Katedry Krakowskiej, Rektor Akademii,
Kau. Orderu św. Stanisława”*

Sierakowski opublikował też „Rzecz o łatwym i nie kosztownym sposobie murowania w Krakowie domów na przedmieściach”. W zakresie nauczania natomiast, ogłosił drukiem „Zachęcanie do przyjęcia sposobu w krótkim czasie i małym kosztem nauczanie dzieci czytać, pisać, rachować. Kraków 1818 r.”

Sierakowski był zafascynowanym bibliofilem, przez wiele lat gromadził książki z zakresu teologii, historii, architektury, geometrii, fizyki oraz krajoznawstwa. Księgozbiór jego liczył około 1500 tomów.

Od 2 grudnia 1815 roku *Sierakowski* został senatorem Wolnego Miasta Krakowa. W senacie zajmował się sprawami gospodarczymi, a będąc jednocześnie członkiem Arcybractwa Miłosierdzia i Banku Pobożnego, skutecznie służył ubogiej społeczności Krakowa.

Z aktywnością *Sierakowskiego* w Senacie Wolnego Miasta pozostawała w dużym związku działalność architektoniczno-budowlana (1815–1824). Projektował pomniki, m.in. „świątynię wdzięczności” w stylu klasycyzmu francuskiego, pomnik *Tadeusza Kościuszki* oraz pomnik alegoryczny polskich rzeź, żaden nie zrealizowany.

Opracował plan restauracji Sukiennic, plan konserwacji wieży ratuszowej, projekt budynku teatru przy placu Szczepańskim, nie zrealizowany z braku funduszy.

W roku 1822 *Sierakowski* zaprojektował pomnik *Mikołaja Kopernika* w kościele św. Anny w Krakowie, wykonany przez *Jana Nepomucena Galli* i *Antoniego Arkuśńskiego* z funduszy *Sierakowskiego* przy poparciu TWPN. Nadal wykonywał wiele projektów kamienic, pałaców, willi i dworków. Niektóre rozdawał w Krakowie za darmo.

Praca tego męża, prawie do zgonu, z nadwężeniem sił i zdrowia, stała się nałogiem. Świadectwo tej pracy dawały różne instytucje i komitety, już to w budownictwie, architekturze, muzyce i malarstwie. Pięknoduch, czuły na piękno, przyczynił się do podniesienia i upiększenia kraju i rozwoju kraju. Miłość Ojczyzny kazała mu być ofiarnym na cele społeczne i był nim przez całe życie. Wielu edukował własnym kosztem, wspierał i żywił, okrywał, zawsze radą swoją do nauk zachęcał.

Liczne zajęcia nie przysporzyły *Sierakowskiemu* majątku: *z gruntu uczciwy, szlachetny, był człowiekiem czystych rąk i nie wzbogacił się kosztem własnego narodu. [...] Dochodów swych używał przeważnie na cele publiczne [...] pozostał aż do śmierci wrażliwym na postępek i wszelkie zdobycze naukowe (Jan Popłatek).*

Sebastian Sierakowski zmarł 9 sierpnia 1824 roku w Krakowie. Został pochowany w krypcie Turskiego w Katedrze Wawelskiej.

Po obu stronach portalu kaplicy bpa *Samuela Maciejewskiego* w Katedrze znajdują się epitafia *Sierakowskiego* i jego brata *Wacława* zaprojektowane przez *Sebastiana* jeszcze w roku 1807 w stylu klasycyzmu.

Włodzimierz Głowczak

Materiały bibliograficzne

- [1] „Alma Mater” – miesięcznik UJ w Krakowie „Rektor *Sebastian Sierakowski*” (internet).
- [2] Z. Cierniak – *Sebastian Sierakowski*, architekt i teoretyk architektury. Kraków 1952.
- [3] Krzysztof Jakubowski – Mosty Krakowa. „Dziennik Polski”, 22. XII. 2001.
- [4] Józef Lepiarczyk – Kilka uwag o zburzonym moście kamiennym z roku 1785 na Prądniku Czerwonym w Krakowie. Konferencja naukowo-techniczna „Mosty zabytkowe”. Kraków 1980.
- [5] Jan Popłatek – Ks. *Sebastian Alojzy Sierakowski* 1743–1824. Zarys biograficzny. „Nasza Przeszłość”. Kraków 1948.
- [6] Rafał Róg – *Sierakowski Sebastian*. Polski słownik biograficzny. T. 37. Warszawa, Kraków 1996-1997. Bioteka Jagiellońska. Kraków.
- [7] *Tadeusz Zyhiewicz* – Most *Sierakowskiego*, dokumentacja naukowa. Pracownia Arch. PKZ. Kraków 1952.
- [8] *Tadeusz Zyhiewicz* – Most *Sebastiana Sierakowskiego* z 1785 r. na Prądniku Czerwonym w Krakowie. „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”. Kraków 1953.

Redakcja „Biuletynu Informacyjnego Związku Mostowców Rzeczypospolitej Polskiej”

03-301 Warszawa, ul. Jagiellońska 80, tel. 022 675 43 75, fax 022 811 17 92

e-mail: biuletyn@zmrp.pl, www.zmrp.pl

Redaktor: dr inż. Wojciech Średniawa Współpraca: mgr inż. Piotr Rychlewski

Wydawca: Fundacja PZITB Inżynieria i Budownictwo, 00-050 Warszawa, ul. Świętokrzyska 14